

DOI 10.31499/2618-0715.1(12).2024.305412

**РЕЦЕНЗІЯ НА КОЛЕКТИВНУ МОНОГРАФІЮ
«ПЕРСОНАЛІЇ В ІСТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

Персоналії в історії професійної соціальної роботи: від XIX століття – до сьогодні : кол. моногр. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; [Т. Семігіна, Н. Коляда, О. Кравченко [та ін.]. – Київ : Компринт, 2023. – 234 с.

Петренко Оксана, докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри теорії і методики виховання, Рівненський державний гуманітарний університет
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-6906-3542>
E-mail: oksana.petrenko@rshu.edu.ua

Коллективна монографія «Персоналії в історії професійної соціальної роботи: від XIX століття – до сьогодні» висвітлює еволюцію жіночої та чоловічої репрезентації в історії інституалізації соціальної роботи як професійного виду діяльності, а також вивчення та узагальнення досвіду видатних жінок і чоловіків, які зробили значний внесок у цій сфері, здійснюючи перші спроби теоретичних підходів до соціальної роботи та ініціюючи відповідні практики в Україні.

Коллективна монографія буде корисною для здобувачів вищої освіти, викладачів, педагогічних працівників, соціальних педагогів, соціальних працівників, практичних психологів, громадських діячів.

Ключові слова: гендер, соціальна робота, історія, жінки і чоловіки, рівність, освіта.

**REVIEW OF A COLLECTIVE MONOGRAPH
«PERSONNEL IN THE HISTORY OF PROFESSIONAL SOCIAL WORK»**

Petrenko Oksana, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Theory and Methodology of Education, Rivne State Humanitarian University
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-6906-3542>
E-mail: oksana.petrenko@rshu.edu.ua

The collective monograph «Personalities in the history of professional social work: from the 19th century to the present day» highlights the evolution of female and male representation in the history of the institutionalization of social work as a professional activity, as well as the study and generalization of the experiences of outstanding women and men who made a significant contribution to this field, making the first attempts at theoretical approaches to social work and initiating relevant practices in Ukraine.

The collective monograph will be useful for students of higher education, teachers, pedagogical workers, social teachers, social workers, practical psychologists, public figures.

Key words: gender, social work, history, women and men, equality, education.

У 2022 р. схвалено Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затверджено операційний план заходів на 2022–2024 роки з її реалізації. Метою цієї Стратегії є забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації у сфері освіти, для всіх

учасниць / учасників освітнього процесу, на всіх рівнях освіти шляхом запровадження змін у структурно-організаційному та змістовно-процесуальному аспекті. Реалізація цієї Стратегії сприятиме досягненню таких стратегічних цілей: комплексне впровадження принципів, політики і заходів щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності та недискримінації у нормативно-правових документах у сфері освіти як одне з ключових питань фундаментальних прав і пріоритетів у контексті євроінтеграції; посилення ролі закладів освіти у координації дій суб'єктів реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, запобігання та протидії насильству і дискримінації та вдосконалення освітнього процесу на засадах рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності, недискримінації, інклюзивності та протидії насильству, зокрема за ознакою статі; посилення компетенції і можливості професійної спільноти фахівчинь і фахівців з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, розширення міжнародного співробітництва у напрямі забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації, впровадження практик інклюзивності у сфері освіти як основи для подолання наслідків військових дій і післявоєнної відбудови України.

Концептуальні положення Стратегії враховані у діяльності Гендерного центру Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Напрямами роботи Центру є: освітній (інтеграція до змісту освітніх програм програмних результатів навчання та освітніх компонентів з гендерної тематики; самоосвіта; лекторії та гостьові лекції; неформальна освіта; тренінгові програми); науково-дослідницький (обґрунтування методологічних підходів до укладання навчально-методичної літератури на основі гендерної експертизи; реалізація науково-дослідницьких проєктів; захист дисертаційних та випускних кваліфікаційних робіт; організація і проведення студентських та учнівських конкурсів; науково-практичних конференцій, складання гендерного паспорту); проєктна діяльність (як метод навчання, освітня технологія та форма позааудиторної роботи зі студентською молоддю); соціально-виховний (створення умов для засвоєння позитивного соціокультурного досвіду, долання гендерних стереотипів, формування ціннісних орієнтацій із забезпечення гендерної рівності у взаємовідносинах (брейн-ринги, функціонування гуртків, виховні години, акції, флешмоб, кінозал, настільні ігри, фотовиставки)); інформаційно-просвітницький (популяризація кращого досвіду гендерної просвіти і включає різноманітні заходи (конкурс «Гендерні дати календаря», інформаційні акції, випуск газети, ведення сторінки на сайті ЗВО).

Водночас реалізовується освітній та науково-дослідницький проєкт «Жінки в історії соціальної роботи»: у 2018 р. видано монографію «Жінки в історії соціальної роботи» – мета такої науково-пошукової роботи полягає не лише в актуалізації проблеми створення реальної картини становлення та розвитку соціальної роботи на українських землях, а й у завданні виявити імена жінок, які зробили внесок в інституалізацію соціальної роботи, але діяльність яких через суб'єктивні і об'єктивні обставини не належно висвітлена і не була ґрунтовно вивчена; у 2020 та 2022 рр. видано колективні монографії «Жінки в історії професійної соціальної роботи: від XIX століття і до сьогодення», які спрямовані на висвітлення еволюції і простеження динаміки жіночої репрезентації в історії інституалізації соціальної роботи як професійного виду діяльності в країнах Західної Європи та США, а також вивчення та узагальнення досвіду видатних жінок, які здійснили значний внесок у цій сфері, здійснюючи перші спроби теоретичних підходів до соціальної роботи та ініціюючи відповідні практики в Україні.

У 2023 р. підготовлено наступний том монографії за назвою «Персоналії в історії професійної соціальної роботи», що має за мету висвітлити внесок чоловіків і жінок у становлення і розвиток соціальної роботи як в Україні, так і за рубежом.

Мета праці – висвітлення еволюції і простеження динаміки репрезентації ролі особистості в історії інституалізації соціальної роботи як професійного виду діяльності в країнах Західної Європи та США; вивчення та узагальнення досвіду видатних жінок та чоловіків, які здійснили значний внесок у цій сфері, здійснюючи перші спроби теоретичних підходів до соціальної роботи та ініціюючи відповідні практики (як за кордоном, так і в Україні).

Орієнтовна тематика монографії:

1. Феміністична соціальна робота.
2. Історія соціальної роботи: міжнародна та національна.
3. Роль особистості жінки чи чоловіка в інституалізації соціальної роботи, діяльності сучасних закладів соціальної сфери, розвитку наукових шкіл соціальної роботи.
4. Становлення та розвиток гендерних центрів у закладах вищої освіти.
5. Державний та недержавний сектори у соціальній сфері: гендерний підхід.

Опублікована монографія містить такі розділи:

Семигіна Т., Столярик О. Флоренс Холліс (1907–1987), фундаторка психосоціального підходу у соціальній роботі.

Куцька О., Перемибіда І. Девід Елліот Кабрера – солдат доброти.

Ореховський В. Формування системи централізованої гуманітарної допомоги під час Кримської війни (1853–1856).

Суровцева І. Історія соціальної роботи на тлі Голокосту: організації та люди.

Коляда Н., Левченко Н. Гендерні аспекти молодіжної політики в Україні.

Бондаренко Г., Підвальна Ю. Головне управління Пенсійного фонду України в Черкаській області: статистичні дані.

Кучер Г. Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради: від витоків до сьогодення.

Войтовська А. Жіноча освіта ХІХ – початку ХХ століття.

Кравченко О. Громадські організації людей з інвалідністю в Україні: становлення і розвиток крізь призму діяльності Каштана Сергія Миколайовича.

Корнят В. Гендерні аспекти сучасної соціальної роботи: політика, практика та освіта.

Зміст колективної монографії дає змогу зробити висновок, що здобутки біографістики доповнюють живим змістом сторінки інституалізації соціальної роботи від благодійності до професійного виду діяльності, дають змогу виявити те унікальне, особистісне, духовне, що несла в собі кожна персоналія.